ALİ RIZA PAŞALAR UNUTULMASIN..

Yazan: Naci Konyar - 10 Şubat 2009

Tarih kitaplarımız geçmişte devlet adamlarımızın ölçülü ve sıkıntılı bir hayat sürdüklerini yazıyor. Bu itibarla geriye bakıp gördüklerimizle, bu gün yaşananları daha bir başka değerlendirme imkanı buluyoruz.

İbret penceresinden maziye bakıp yaşanmış bir hikayeden bu günü değerlendirmeye ne dersiniz…

'Osmanlı Devletinin son sadrazamı Ali Rıza paşa son derece dürüst ve hakşinas bir devlet adamı imiş. Paşa sadrazam olduğu ilk gün İstanbul'un en büyük tüccarlarından olan eniştesini çağırır ve aralarında şu konuşma geçer:

Enişte, gördüğün gibi bu ülkeye sadrazam oldum. Siz tüccarsınız, tüccarlığınıza devam edeceksiniz. Ancak ne kadar meşru ve doğru kalırsanız yine de kazancınızın büyüklüğünden dolayı halk beni suçlayacak, kazancınızı benden bilecektir. Bu söylentiler yüzünden otoritemi kaybedeceğim ve halk bana güvenmeyecektir. Kimse sizin benim sadrazam olmadan önce de zengin olduğunuzu hatırlamaz. O bakımdan ya emrediniz ben sadrazamlıktan ayrılayım, ya da siz bir süre ticareti bırakınız.

En az kendisi kadar dürüst ve hoşgörülü bir zat olan paşanın eniştesi de bunun üzerine şu karşılığı verir:

Paşa biraderim, siz sadrazamlıkta kalınız, ben ticareti bırakayım. Sizin gibi bir insana bu memleketin ihtiyacı vardır. Benim gibi bir tüccar olmasa da Osmanlı'nın ticari hayatı devam eder. Üstelik bu devletin ve milletin menfaati şahsi menfaatlerimizden öndedir.

Bu görüşmeden sonra enişte bey ticareti bırakıp evine çekilir.

Birkaç ay sonra sadrazam Ali Rıza Paşa da eniştesinin bu fedakarlığının karşılığı olarak yalısının tapusunu devreder. Sadrazamlığı boyunca da eniştesi ile karşılaşmamaya özen gösteren Ali Rıza Paşanın bu hareketi çevresi tarafından yadırganırken, o bundan huzur ve saadet duyar.

Nihayet Ali Rıza Paşa sadrazamlıktan ayrılır. Bunu duyan eniştesi paşayı ziyaret ederek yalısının tapusunu iade etmek ister. Ali Rıza paşa bu teklifi şu sözlerle reddeder:

-Enişte bey, şimdi yeniden ticarete başlaya bilirsin. Ancak ticaret yapmadığınız zaman içinde bu yalı gibi beş yalı kazanacaktınız size engel oldum, zararınıza karşılık bu yalı sizindir. Bir daha ağzınızdan iade sözünü duymak istemiyorum. Çünkü beni yaralıyorsunuz.

Ve paşa büyük bir kadirşinaslıkla tapuyu almaz ve bundan da ayrı bir huzur duyar

Gelelim sadede… Tarihte yaşanmış bu ibretli hikayeyi günümüze göre kaleme dökebilseydik, örneğin Başbakanımız oğlunu yanına çağırıp şöyle diyebilseydi:

Oğlum, ben dünyanın incisi İstanbul belediye başkanlığından sıkıntı dolu bir siyasi mücadeleden sonra başbakanlık gibi yüksek bir makama geldim. Senin de bu ülkenin bir ferdi olarak ticaret yapma hakkın var. Ancak ne kadar meşru ve doğru ticaret yapsan da kazancınızın sebebini millet benden bilecektir. Bu söylentiler yüzünden halkın güvenini yitireceğim. Devletin mehabetine gölge düşüreceğim

Yakın tarihimizde merhum Menderes, okulu bitirip bir arkadaşı ile ticarete başlayacağını söyleyen oğluna verdiği cevap hafızalardadır.

'Hayır, ticaret yapman doğru olmaz. Çünkü sen Başbakanın oğlusun ve istemesen de benim ismimi alıp satacaksın'

Devlet adamları Ali Rıza Paşa hikayesini iyi okumalıdırlar.

Çoban seçilenlerin kurtluk yaptığı, bekçilerine güven duyulmayan bir toplum düzeninde Ali Rıza Paşaları bulmak gittikçe zorlaşıyor…

Yorum Ekle

Naci Konyar